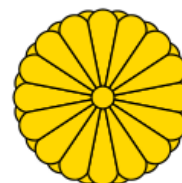
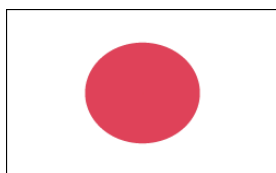

JAPONIA

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

1. Informacje ogólne

Powierzchnia:	377 835 km ²	
Ludność:	126,7 mln	
Podział administracyjny:	47 prefektur	
Religia:	szintoizm 70,5%, buddyzm 67,2%, chrześcijaństwo 1,5%, inne 5,9% (część populacji wyznaje jednocześnie szintoizm i buddyzm)	
Stolica:	Tokio	
Waluta:	Jen (JPY)	
Ustrój polityczny	monarchia parlamentarna	
Głowa państwa:	Cesarz NARUHITO	od 1.05.2019 r.
Premier	Fumio KISHIDA	od 16.09.2020 r.
Minister Gospodarki, Handlu i Przemysłu	Yasutoshi NISHIMURA	od 10.08.2022 r.
Minister Spraw Zagranicznych	Yoshimasa HAYASHI	od XI.2021 r.
Ambasador Japonii w Polsce	Akio MIYAJIMA	od 11.2020 r.
Ambasador RP w Japonii	Paweł MILEWSKI	od 12.10.2019 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
PKB (w mld USD, ceny bieżące) ¹	4.860	4.972	5.154	5.031	4.932	4.234	4.410
PKB na 1 mieszkańca (PPP) (w USD) ¹	42 760	39 850	40 566	42 080	44 670	49 044	51 809
PKB (wzrost w %, ceny stałe) ¹	1,9	0,6	-0,3	-4,6	1,7	1,1	1,3
Deficyt budżetowy (% PKB) ¹	-3,4	-2,5	-3	-8,9	-6,7	-7,8	-6,4
Dług publiczny (% PKB) ¹	235,0	232,3	236,3	259,4	262,5	261,3	258,2
Inflacja (CPI w %, na koniec roku) ¹	0,5	0,9	0,5	-0,9	0,5	2,5	2,7
Bezrobocie (w %) ¹	2,8	2,4	2,4	2,8	2,8	2,6	2,3
Eksport towarów (w mld USD) ²	683,3	737,8	705,7	639,9	758,6	751,6	-
Import towarów (w mld USD) ²	625,7	748,1	720,8	635,7	773,3	902,6	-
Bezp. inwestycje zagr. w Japonii (mld USD) ²	256,8	277,9	314,5	388,9	351,8	349,4	-
Inwestycje bezp. Japonii za granicą (mld USD) ²	1 555	1 647	1 870	1 980	1 987	2 079	-

Źródło: ¹ IMF - World Economic Outlook Database; JETRO: <https://www.jetro.go.jp/en/reports/statistics.html>
 *prognozy na 2023 r.

3. Ustrój polityczny, sytuacja gospodarcza

Zgodnie z obowiązującą od 1947 r. konstytucją Japonia jest monarchią parlamentarną, a głową państwa jest cesarz. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowe i wybieralne Zgromadzenie Narodowe (*Kokkai*) w skład którego wchodzi: niższa Izba Reprezentantów oraz wyższa Izba Radców. W skład Izby Reprezentantów wchodzi 480 deputowanych wybieranych na okres 4 lat. Izba Radców liczy 242 członków wybieranych na 6 lat, przy czym co 3 lata wymieniana jest połowa składu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd, którego szefem jest premier powoływany przez Zgromadzenie Narodowe i mianowany przez cesarza.

Japonia jest trzecią (poza UE) największą gospodarką świata pod względem nominalnego PKB po USA i Chinach. Jednocześnie od dwóch dekad zmagają się ze stagnacją gospodarczą, która przyczyniła się do utraty przez Japonię dominującej pozycji w Azji. W 2012 r. premier Abe ogłosił radykalny program ożywienia gospodarki tzw. **abonomika** (oparta na trzech krokach tzw. „3 strzały”: stymulacja fiskalna, łagodzenie polityki pieniężnej, reformy strukturalne), która ma zapobiec powstaniu kryzysu zadłużeniowego w dłuższym okresie oraz zapewnić wyjście z deflacji i zwiększenie potencjalnej stopy wzrostu.

W ostatnich latach wzrost gospodarczy Japonii pozostaje niewielki mimo kolejnych rządowych programów stymulacyjnych i luźnej polityki pieniężnej banku centralnego (m.in. ujemne stopy procentowe). Japońskiej gospodarce ciążyą niekorzystne zmiany demograficzne, czyli starzejąca i kurcząca się populacja oraz duży dług publiczny. Japonia stoi również w obliczu wyzwań związanych z eskalacją napięć handlowych między Stanami Zjednoczonymi a Chinami, a także pogorszeniem dwustronnych relacji z Koreą Południową.

4. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej pomiędzy Polską a Japonią

- Układ o Handlu i Żegludze zawarty w Tokio w listopadzie 1978 r.
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków i dochodów, podpisana w Tokio w lutym 1980 r.
- Porozumienie między rządami obu państw dotyczące japońskiej pożyczki na fundusz stabilizacyjny w Polsce (w wysokości 150 mln USD), podpisane w styczniu 1990 r.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Japonii o komunikacji lotniczej, podpisana w grudniu 1994 r.
- Umowa z 2004 r. o wzajemnym zwolnieniu z obowiązku zdawania egzaminu na prawo jazdy – faktycznie strona japońska nie wywiązuje się z zasady wzajemności i wymaga od polskich obywateli zdawania egzaminu.
- Memorandum o współpracy w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii jądrowej, podpisane w marcu 2010 r.
- Porozumienie o współpracy w obszarze rozwoju technologii czystego węgla z września 2010 r. Stronami porozumienia są Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze oraz Japońskie Centrum Energii Węglowej (JCOAL) odpowiedzialne za implementację polityki rządu Japonii w obszarze energii i technologii opartych na węglu.
- Podpisanie listu intencyjnego (28 maja 2014 r.) pomiędzy Ministerstwem Gospodarki i japońską organizacją NEDO (Organizacja ds. rozwoju technologii przemysłowych i nowych energii - The New Energy and Industrial Technology Development Organization). Dokument ten wyraża poparcie obu stron dla wdrożenia w Polsce projektu inteligentnych sieci i magazynowania energii. Projekt ma na celu integrację z systemem elektroenergetycznym energii wiatrowej i ułatwienie jej bilansowania.

Z dokumentami można zapoznać się w Bazie Traktatowej MSZ na stronie:

<https://traktaty.msz.gov.pl/umowa-1>

5. Umowa o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a Japonią (Economic Partnership Agreement EU-Japan)

- **Umowa podpisana została w dniu 17 lipca 2018 r.** podczas szczytu UE-Japonia w Tokio, na podstawie Decyzji Rady (UE) 2018/966 z 6 lipca 2018 r., a **weszła w życie 1 lutego 2019 r.**
- Celem Umowy EPA było **utworzenie strefy wolnego handlu między UE i Japonią**, która przyczynia się do powstania silniejszych relacji gospodarczych pomiędzy partnerami.

- To największa i najbardziej kompleksowa umowa gospodarcza zawarta dotychczas zarówno przez UE, jak i Japonię. Eliminuje cła oraz inne przepisy ograniczające handel, zasadniczo do całej wymiany handlowej towarami przemysłowymi i dużej części wymiany handlowej towarami rolnymi. Istotnie wykracza też poza istniejące zobowiązania stron w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) w takich obszarach jak np.: usługi, zamówienia publiczne, bariery pozataryfowe i ochrona praw własności intelektualnej, w tym oznaczenia geograficzne. We wszystkich tych obszarach Japonia zgodziła się przyjąć nowe zobowiązania, jakich władze tego kraju nie były dotychczas gotowe zaakceptować.
- Z chwilą wejścia w życie Umowy, **Japonia dokonała liberalizacji 91% wartości swojego importu z UE**. Na koniec okresów przejściowych (stopniowego znoszenia ceł) liberalizacja obejmie 99% wartości importu z UE. Pozostały 1% zostanie częściowo zliberalizowany przez wprowadzenie kontyngentów taryfowych oraz obniżonych stawek celnych w rolnictwie. **Z punktu widzenia pozycji taryfy celnej, z chwilą wejścia Umowy EPA w życie, Japonia w pełni liberalizuje 86% swoich pozycji taryfowych, a po 15 latach 97%.**
- Dokument przewiduje **przejściowe okresy liberalizacji**, które po stronie Japonii mogą wynosić do 15 lat (rolnictwo), a po stronie UE do 7 lat (branża samochodowa). Wartość japońskiego importu z UE objęta okresami przejściowymi to 9%, a wartość unijnego importu z Japonii objętego okresami przejściowymi to 24%.

Do istotnych osiągnięć UE w zakresie liberalizacji należy zaliczyć m.in.

- pełną liberalizację, po okresie przejściowym, eksportu produktów rolno-spożywczych – twarde sery dojrzałe, makaron, niektóre wyroby cukiernicze,
- pełną liberalizację z chwilą wejścia umowy w życie, win i win musujących;
- japońskie koncesje prowadzące z czasem do pełnej liberalizacji w przypadku mięsa wieprzowego,
- poprawę warunków dostępu do rynku japońskiego dla unijnych eksporterów wołowiny oraz wszystkich innych niż ww. serów,
- liberalizację całego europejskiego eksportu towarów przemysłowych, w tym także obuwia i wyrobów ze skóry, które od dawna napotykały na istotne ograniczenia w dostępie do japońskiego rynku.
- Umowa EPA to także nowe możliwości **uczestnictwa w postępowaniach przetargowych zamówień publicznych dla oferentów z UE**. Japonia otworzyła dostęp do zamówień na szczeblu niższym niż centralny do 89 podmiotów (m.in. uniwersytety, szpitale i centra badawcze), a także do swoich 48 „głównych miast” z liczbą mieszkańców przekraczającą 300 tys. osób (ok. 15% ludności Japonii). Wyraziła też zgodę na zniesienie, rok po wejściu w życie umowy EPA, „klauzuli bezpieczeństwa operacyjnego” w przypadku przedsiębiorstw unijnych działających na rynku przewozów kolejowych.
- EPA przewiduje również **ograniczenie technicznych i regulacyjnych barier w handlu towarami** takich jak np. konieczność przeprowadzania podwójnych testów w sektorach pojazdów silnikowych, elektroniki, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, ekotechnologii. W postanowieniach dotyczących pojazdów silnikowych jest jednocześnie klauzula ochronna, która umożliwia UE ponownie przywrócenie ceł w ich imporcie, jeżeli Japonia zaprzestanie stosowania regulaminów Europejskiej Komisji Gospodarczej (EKG) ONZ lub ponownie wprowadzi wycofane środki pozataryfowe (bądź też opracuje nowe).
- Porozumienie przewiduje liberalizację handlu usługami, inwestycji oraz handlu elektronicznego, co oznacza m.in. lepszy dostęp do rynku japońskiego dla polskich przedsiębiorstw usługowych i solidne podstawy ograniczające dyskryminacyjne traktowanie unijnych inwestorów w Japonii.
- Umowa zawiera też przekrojowe postanowienia dotyczące jasnych zasad budowania wewnętrznych regulacji krajowych i ramy **dla tworzenia umów ws. wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych**. Podobnie jak wszystkie inne umowy handlowe, odpowiednio zabezpiecza prawo UE do regulowania usług publicznych, takich jak publiczna służba zdrowia, edukacja publiczna czy usługi społeczne.
- **Postanowienia dotyczące handlu elektronicznego** to najbardziej ambitne zapisy, jakie UE kiedykolwiek zawarła z jakimkolwiek partnerem handlowym w tym obszarze. W sposób zrównoważony odzwierciedlają one interesy europejskich jak i japońskich przedsiębiorstw oraz konsumentów.

- Umowa zapewnia **wysoki poziom ochrony praw własności intelektualnej** i gwarantuje ochronę ponad 200 **produktów spożywczych, win i napojów spirytusowych** (w tym dwóch produktów polskich: Polska Wódka i Wódka „Żubrówka”), które w UE chronione są za pomocą oznaczeń geograficznych, zgodnie z art. 23 porozumienia WTO w sprawie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (TRIPS). Dokument po raz pierwszy w historii umów zawieranych przez UE, zawiera postanowienia dotyczące **ładu korporacyjnego**, dla których inspiracją były postanowienia Kodeksu ładu korporacyjnego opracowanego przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), które to odzwierciedlają także najlepsze praktyki UE i Japonii stosowane w tej dziedzinie.
- Umowa zawiera kompleksowy rozdział dotyczący **handlu i zrównoważonego rozwoju**, za sprawą którego handel ma wspierać ochronę środowiska i rozwój społeczny oraz przyczynić się do zrównoważonej gospodarki leśnej i zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi. W rozdziale tym określono również, w jaki sposób społeczeństwo obywatelskie będzie zaangażowane w jego wykonywanie i monitorowanie. Zawiera ona również zobowiązanie do wdrożenia Porozumienia paryskiego w sprawie zmian klimatu. Ponadto umowa ustanawia specjalny mechanizm przeglądu dla realizacji tego rozdziału.
- Porozumienie zawiera również rozdział poświęcony **małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP)**. Jego przepisy są tak skonstruowane, by MŚP w pełni skorzystały z możliwości, jakie oferuje umowa.

6. Wymiana handlowa Polski z Japonią

Obroty towarowe Polski z Japonią w latach 2015-2022 (mln USD)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/ 2021 ¹ [%]
Eksport	570,9	590,8	558,6	668,7	750,9	734,6	870,6	831,4	95,5
Import	2 674,7	2 961,9	3 786	4 270,2	5 038,3	4 818,6	5 319,3	5 607,9	105,4
Obroty	3 245,7	3 552,8	4 344,6	4 938,9	5 789,3	5 553,2	6 189,9	6 439,3	104
Saldo	-2 103,8	-2 371,2	-3 227,5	-3 601,5	-4 287,4	-4 084,1	-4 448,6	-4 776,6	#

Źródło: opracowanie MRiT na podstawie danych GUS, baza Handel Zagraniczny

- W 2022 r. polsko-japońskie obroty handlowe osiągnęły najwyższą wartość w historii, tj. **blisko 6,5 mld USD** (wzrost o 4,7% r/r), w tym polski eksport blisko 832 mln USD (spadek o 4,5% r/r), a import 5,6 mld USD (wzrost o 6,2% r/r).
- **Polska w handlu z Japonią notuje deficyt, który w 2022 r. wyniósł blisko -4,8 mld USD** (-4,5 mld USD w 2021 r.). Największe ujemne saldo występuje w obrotach wyrobami elektromaszynowymi.
- **W 2022 r. w polskim eksporcie do Japonii największą część stanowiły (wg klasyfikacji CN):**
 - XVI - maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektr.; ich części; urządzenia do rejestracji i odtwarzania dźwięku, urządzenia telewizyjne do rejestracji i odtwarzania obrazu i dźwięku oraz ich części i wyposażenie (36,82%, 306 298 713 USD)
 - XVII - pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające oraz współdziałające urządzenia transportowe (11,33%, 94 319 636 USD)

¹ 2021 = 100%

- I - zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego (9,32%, 77 560 359 USD)
- **W 2022 r. w polskim imporcie z Japonii największą część stanowiły (wg klasyfikacji CN):**
- XVI - maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektr.; ich części; urządzenia do rejestracji i odtwarzania dźwięku, urządzenia telewizyjne do rejestracji i odtwarzania obrazu i dźwięku oraz ich części i wyposażenie (30,1%, 1 700 392 663 USD)
- XVII - pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające oraz współdziałające urządzenia transportowe (22,84%, 1 290 598 145 USD)
- VI - produkty przemysłu chemicznego lub przemysłów pokrewnych (15,16%, 856 719 701 USD)
- **Nierównowaga w handlu z Japonią ma charakter strukturalny i częściowo wynika z dużego napływu japońskiego kapitału inwestycyjnego**, w szczególności maszyn oraz urządzeń do japońskich fabryk w Polsce. Większość produkcji (przede wszystkim branży elektronicznej i motoryzacyjnej) jest następnie reeksportowana na inne rynki – głównie europejskie.

7. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

- Według danych NBP za 2022 r., Japonia była trzecim największym pozaeuropejskim inwestorem w Polsce plasując się za Republiką Korei i USA.
- NBP szacuje, że skumulowana wartość zobowiązań z tytułu japońskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Polsce wyniosła na koniec 2022 r. 1 234,5 mln USD w porównaniu do 1 196,4 mln USD w 2021 r.
- Japońskie inwestycje koncentrują się głównie w branżach: **motoryzacyjnej i elektromobilności, elektromaszynowej, farmaceutycznej, BPO/SSC/ITO/B+R oraz spożywczej**. Najwięksi japońscy inwestorzy w Polsce to m.in. Toyota, Bridgestone, NKS Europe, Takeda, Fujitsu, Hitachi Data System, Color Trading (grupa ArkRay), Mabuchi. W 2022 r. firma Daikin ogłosiła plany budowy zakładu produkcyjnego w woj. łódzkim (m.in. pompy ciepła, klimatyzatory).
- W Polsce działa ponad 356 japońskich firm (w tym 113 produkcyjnych), które utworzyły do tej pory ok. 53 tys. miejsc pracy. Lokalizacje zakładów produkcyjnych skupiają się w specjalnych strefach ekonomicznych, zwłaszcza **województw dolnośląskiego i śląskiego**. Ponadto część inwestycji japońskich w Polsce dokonywana jest za pośrednictwem filii firm japońskich w krajach Europy Zachodniej, co powoduje, że w statystykach odnotowywane są one jako inwestycje z krajów europejskich.
- Wg danych NBP skumulowana wartość zobowiązań z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Japonii wyniosła na koniec 2022 r. 0 mln USD. Dystans geograficzny, czy wysokie koszty pracy czynią rynek japoński mniej atrakcyjnym celem dla polskich inwestycji.

8. Dostęp do rynku

Japonia to zamożny rynek z blisko 127 mln mieszkańców. Budowanie marki w Japonii może być czasochłonne, dlatego warto pomyśleć o tym w kategoriach długofalowej inwestycji.

Odległość geograficzna i różnice kulturowe są wyzwaniem dla polskich firm planujących ekspansję na rynek japoński. Japońscy importerzy oczekują się bardzo aktywnej współpracy ze strony dostawcy. Największym utrudnieniem w rozwoju polskiego eksportu do Japonii pozostają uwarunkowania rynkowe:

- duża konkurencja z całego świata i geograficzna bliskość tanich producentów azjatyckich,
- nieufność Japończyków do nowo pojawiających się towarów – tak konsumpcyjnych, jak i przemysłowych,

- odmienne standardy w zakresie produktów i usług,
- niedostatecznie rozwinięte kanały dystrybucji polskich towarów na terenie Japonii,
- mała wiedza konsumentów i przedstawicieli japońskiego biznesu na temat Polski i jej produktów,
- skłonność konsumentów japońskich do kupowania towarów światowych marek.

Z punktu widzenia struktury polskiego eksportu potencjalnie najbardziej uciążliwe dla polskich firm mogą być bariery w dostępie do japońskiego rynku produktów rolno-spożywczych.

Mięso wołowe - rynek otwarty dla zatwierdzonych przez stronę japońską producentów. Polska jest największym eksporterem wołowiny do Japonii spośród krajów UE. Japonia akceptuje eksport mięsa pochodzącego od zwierząt poniżej 30 miesiąca życia. Główny Inspektorat Weterynarii prowadzi z władzami japońskimi rozmowy w sprawie rozszerzenia eksportu również na mięso pochodzące od starszych zwierząt.

Mięso wieprzowe - w lutym 2014 r. w związku z wystąpieniem w Polsce afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dzików Japonia wprowadziła zakaz importu mięsa wieprzowego z Polski. Zakaz ten dotyczy całego terytorium Polski. Strona polska prowadzi rozmowy z administracją japońską dot. zniesienia zakazu na poziomie dwustronnym, jak również za pośrednictwem Komisji Europejskiej.

Mięso drobiowe - 17 sierpnia 2022 r. władze japońskie przywróciły możliwość importu polskiego mięsa i produktów drobiowych od zatwierdzonych przez stronę japońską producentów. Okresowo eksport z niektórych województw jest blokowany ze względu na występowanie przypadków HPAI (obecnie PL eksport jest możliwy z 4 województw). Finalizowane są rozmowy w sprawie uznania zasady regionalizacji. Osobne rozmowy są prowadzone w zakresie drobiu poddanego obróbce termicznej (rozmowy na początkowym etapie).

Mięso drobiowe przetworzone termicznie - Polska zabiega o możliwość eksportu przetworzonego termicznie mięsa drobiowego i produktów drobiowych, niezależnie od sytuacji epizootycznej związanej z HPAI. W marcu 2020 r. wznowiono prace nad uzgodnieniem wzoru świadectwa zdrowia dla ww. produktów. Obecnie sprawa czeka na rozpatrzenie po stronie japońskiej. Ponadto trwają rozmowy dot. inspekcji zakładów produkcyjnych zainteresowanych wysyłką swojej produkcji do Japonii. Przed dokonaniem kontroli zakładów strona japońska musi zatwierdzić dokumenty aplikacyjne każdego z tych zakładów.

Owoce - rynek zamknięty w zakresie owoców świeżych ze względu na wymogi fitosanitarne i długotrwałe procedury dot. uzyskania pozwoleń. Aktualnie prowadzone są rozmowy w zakresie zniesienia zakazu dla borówki amerykańskiej (rozmowy na początkowym etapie). Rynek japoński jest otwarty dla owoców mrożonych i przetworzonych.

Mleko i produkty mleczne – rynek otwarty dla producentów zatwierdzonych przez stronę japońską.

9. Perspektywiczne obszary współpracy

Do kluczowych obszarów polsko-japońskiej współpracy możemy obecnie zaliczyć sektor energetyczny (w szczególności technologie wodorowe i związane z dekarbonizacją) i cyfryzację gospodarki. Japonia jest również ważnym rynkiem zbytu dla polskich towarów rolno-spożywczych (m.in. mięso, przetwory owocowo-warzywne, mrożone owoce i warzywa, słoje, wyroby alkoholowe). W perspektywie najbliższych lat kolejnym znaczącym polem współpracy mogą być projekty na rzecz powojennej odbudowy Ukrainy (np. tworzenie polsko-japońskich konsorcjów, budowa centrów logistycznych na terenie Polski z obszarem działania na terytorium Ukrainy).

10. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

- Podczas wizyty Prezydenta RP w Japonii w lutym 2015 r. **uzgodniono podniesienie polsko-japońskich relacji do rangi partnerstwa strategicznego**. Zostało przyjęte wspólne oświadczenie („Building Framework for Strategic Partnership for Freedom, Growth and Solidarity”) o współpracy politycznej, w obszarze bezpieczeństwa, gospodarki, współpracy naukowej i technologicznej, wymiany kulturalnej i międzyludzkiej, a także współpracy na forach międzynarodowych. W październiku 2015 r. goszcząca w Polsce na zaproszenie organizatorów XVII Międzynarodowego Konkursu pianistycznego im. F. Chopina księżna Takamado spotkała się z Parą Prezydencką.
- **W 2019 r. przypadała 100. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Japonią**. W czerwcu 2019 r. wizytę w Polsce złożył książę Fumihito z małżonką księżną Kiko.
- W dniach **20-21 stycznia 2020 r. miała miejsce pierwsza po 15 latach wizyta Premiera RP w Japonii**. Wizycie towarzyszył duży komponent gospodarczy z udziałem polskich i japońskich przedsiębiorców. Rozmowy dotyczyły m.in. współpracy w dziedzinach nowych technologii, infrastruktury oraz energetyki.
- 17 maja 2022 r. Rząd Polski podjął decyzję o udziale naszego kraju w **Światowej Wystawie EXPO 2025 w Osace, Kansai**. Za przygotowanie udziału Polski w EXPO 2025 odpowiada Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A., do której zadań należy promocja polskiej gospodarki, w tym promocja eksportu polskich firm oraz wspieranie inwestycji zagranicznych w Polsce.
- **4 maja 2023 r. ministrowie gospodarki Polski i Japonii, p. Waldemara Buda i p. Yasutoshi Nishimura, podjęli decyzję o ustanowieniu polsko-japońskich konsultacji gospodarczych**. Spotkania będą odbywać się co do zasady raz do roku przy okazji dwustronnych wizyt. Głównym celem tego międzyrządowego mechanizmu jest regularny przegląd stanu dwustronnej współpracy gospodarczej, w szczególności w zakresie wymiany handlowej, inwestycji, identyfikacji barier i perspektywicznych obszarów współpracy.

11. Kultura biznesu w Japonii

- Polska i Japonia należą do dwóch różnych kręgów kulturowych, co w znaczny sposób wpływa na występowanie różnic w relacjach biznesowych, kulturze pracy, a także sposobie prowadzenia negocjacji.
- **HIERARCHIA** - w kontaktach z Japończykami duże znaczenie ma **przestrzeganie zasad hierarchii**. Podczas spotkań formalnych i nieformalnych bardzo istotne jest, by zawsze okazywać szacunek osobom starszym oraz wyższym pozycją.
- **POWITANIE** - spotykając się w grupie osób, warto zwrócić się i powitać każdą osobę indywidualnie – **skłaniając się przy tym każdorazowo** (lekki ukłon oznacza schylenie całego tułowia, a nie zwykłe skinienie głową). Należy pamiętać o tym, że w przypadku skłonu wykonuje go jako pierwsza osoba niższa rangą. Podawanie ręki na powitanie jest praktykowane w biznesie, a **dłoń podaje osoba najwyższa rangą**. **W warunkach pandemicznych Japończycy mogą unikać podawania ręki**.
- **WYMIANA WIZYTÓWEK** - jest dla Japończyków bardzo ważnym rytuałem i elementem spotkania. Bezwzględnie trzeba mieć je zawsze przy sobie. Wymieniając wizytówki należy przyjmować i podawać kartonik oburącz, tekstem skierowanym do przyjmującego. **Należy bezzwłocznie poświęcić kilka sekund na zapoznanie się z treścią wizytówki. Nigdy nie należy chować jej do kieszeni czy portfela, najlepiej położyć ją na stole na widocznym miejscu - tak, aby przez cały czas trwania spotkania pozostawała w zasięgu wzroku**. Nie wolno zginać wizytówki ani nic na niej pisać. Obydwa gesty uznawane są za lekceważenie jej właściciela, chociaż niektórzy Japończycy mogą zapisać sobie na wizytówce transkrypcję polskiego nazwiska. **Wizytówka jedynie w języku polskim jest dla Japończyka nieczytelna i bezużyteczna, ponieważ uniemożliwia kategoryzację i hierarchizację polskiego partnera**. Konieczne jest przekazanie wizytówki w języku angielskim (np. dwustronnej, polsko-angielskiej).
- **PODAWANIE PRZEDMIOTÓW** - **podając jakiś przedmiot należy to zrobić obiema rękoma**. W kulturze azjatyckiej jest to oznaka dobrego wychowania. Podając coś np. w trakcie posiłku (filiżanka, butelka) drugą ręką należy podtrzymywać trzymane naczynie od spodu. Ruchy wykonywane podczas podawania przedmiotów powinny być opanowane i spokojne, namaszczone ceremoniałem posiłku. Podawanie czegokolwiek lewą ręką uważane jest za niegrzeczne.

- **SPOTKANIA ORAZ NEGOCJACJE BIZNESOWE** z Japończykami mogą okazać dla strony polskiej niełatwe i niezrozumiałe. Spowodowane to jest faktem, że Japończycy mają zwyczaj częstego powracania w rozmowach do kwestii, które zostały już wcześniej omówione i tym samym są uznawane przez stronę polską za już zakończone.
- **Japończycy unikają w rozmowach kwestii spornych, a także rzadko krytykują zgłaszane propozycje.** Może to doprowadzić do błędnych interpretacji opinii wyrażanych przez stronę japońską. **Japończycy podczas rozmów będą unikać odpowiedzi wprost na niewygodne pytania** (rzadko odmówią czegokolwiek wprost), jednak sygnałem, że ich stanowisko jest wobec danej kwestii nieprzychylnie mogą być sformułowania typu: "do tego punktu rozmowy wrócimy później", "propozycja ta wymaga głębszej analizy", czy też "być może".
- Dodatkowo, warto wiedzieć, że **japońską kulturę biznesową charakteryzują stosunkowo długie procesy decyzyjne** (zdecydowanie dłuższe niż w Europie). Związane jest to m.in. z wspomnianą wyżej hierarchicznością - każda decyzja grupy musi uzyskać akceptację najwyższego przedstawiciela organizacji.
- **Oficjalne spotkanie biznesowe w Japonii często kończą się wymianą upominków.** Istotne jest, by najwyższy rangą uczestnik spotkania otrzymał prezent o wyższej wartości niż pozostali przedstawiciele firmy. Dodatkowo, należy pamiętać, by wręczany prezent był estetycznie zapakowany, ponieważ Japończycy zwracają dużą uwagę nie tylko na sam upominek, ale także na jakość jego opakowania.
- **Wspólne kolacje biznesowe** po zakończonych spotkaniach i negocjacjach są bardzo częstym zwyczajem. Uczestnictwo w takiej kolacji pozwala na nawiązanie bezpośrednich kontaktów z potencjalnym partnerem biznesowym.
- Pracując z Japończykami, Koreańczykami czy Chińczykami warto nauczyć się posługiwać pałeczkami. To bardzo przydatna umiejętność. Jeżeli nie ma się w tym jeszcze wprawy zdecydowanie warto wcześniej poćwiczyć. Oczywiście prawie zawsze, czy to w Japonii czy w Polsce, Europejczyk może liczyć na sztucę jednak **biegłość w posługiwaniu się pałeczkami to kolejny element kulturowego dopasowania się do azjatyckich partnerów.**

12. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH

Ambasada RP w Tokio

Paweł Milewski - Ambasador RP w Japonii

2-13-5 Mita, Meguro-ku, 153-0062 Tokio

tel.: +81 3 5794 7020, +81 8046107020

fax: +81 3 5794 7024

email: tokio.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona: <http://www.tokio.msz.gov.pl>

Ambasada Japonii w Warszawie

Akio Miyajima - Ambasador Japonii w Polsce

ul. Szwoleżerów 8

00-464 Warszawa

tel. 22 696 50 00

strona: <http://www.pl.emb-japan.go.jp/index.htm>

Marta Szczygieł - Kierownik biura

Tokyo Foreign Trade Office

Toranomon Hills Business Tower 15F

1-17-1 Toranomon, Minato-ku, 105-6415, Tokyo, Japan

Tel. (+81) 3 6807 5870 (A. Nagami)

<https://japan.trade.gov.pl/pl/>

Opracowano w Departamencie Handlu i Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii, listopad 2023 r.